

Een branche in beweging

Vijf jaar Arboprogramma in de Technische Groothandel (2008-2013)

Voorwoord

Vijf jaar Arboprogramma in beeld

Geachte lezer,

Arbo-ambassadeurs. Een Branche-RI&E, Arbocatalogus en Verzuimbenchmark. En een Opleiding Preventiemedewerker die moet leiden tot een netwerk van arbokennis in de branche. Vijf jaar Arboprogramma in de Technische Groothandel heeft ons veel gebracht. De Technische Groothandel is dankzij het programma 'Arbo-minded' geworden en 'Arbo' heeft een vaste plek verworven bij werkgevers en werknemers in de sector.

Onze branche is in beweging. Er is een infrastructuur opgebouwd van mensen en middelen. Een infrastructuur met één doel: werkgevers en werknemers ondersteunen bij veilig en gezond werken in de branche en ze een helpende hand te bieden bij het opzetten van een gedegen Arbobeleid.

In 2008 begonnen wij met een kleine projectgroep en externe deskundigen. Nu, in 2013, staan wij aan de vooravond van een Technische Groothandel die zelfbewust de verantwoordelijkheid neemt voor een professioneel, eigen Arbobeleid. Wij zijn trots op de successen die de afgelopen jaren zijn geboekt. Thans is het zaak de opgebouwde infrastructuur in stand te houden en uit te breiden. Een mooie ambitie, die wij graag willen waarmaken.

Welke resultaten zijn de afgelopen periode geboekt? Welke lessen kunnen wij daaruit leren? En welke stappen moeten wij nog zetten om de ingezette positieve ontwikkeling duurzaam te verankeren? U leest het in *Een branche in beweging. Vijf jaar Arboprogramma in de Technische Groothandel (2008-2013)*.

*Namens de Arbocommissie Technische Groothandel,
Aernout Fetter, Ton Plantenga, Henk van der Wal & Mark Fleuren*

Inleiding

Veilig en gezond werken in Technische Groothandel: een overzicht

Arbeidsomstandigheden. Het is een klein onderdeel van de CAO Technische Groothandel in 2008. Met grote gevolgen. De afspraken van de sociale partners leiden uiteindelijk tot een Arboprogramma dat in vijf jaar tijd de branche in beweging brengt. Met één doel: gezond en veilig werken in de Technische Groothandel verder professionaliseren en blijvend op de agenda zetten.

Een korte situatieschets: de technische groothandel is een veelzijdige sector, met ongeveer 2.600 bedrijven en 45.000 werknemers. Groothandels in onder andere staal, metaal(waren), sanitair en elektrotechnische, elektronische en huishoudelijke artikelen vallen onder de CAO Technische Groothandel. In de jaren 1980 hebben de sociale partners in de Technische Groothandel – de werkgeversvereniging (WTG) en de vakbonden – het Sociaal Fonds Kollektieve Belangen (FKB) opgericht.

Arbocommissie Technische Groothandel

Met het FKB zorgen werkgevers en vakbonden voor de uitvoering van projecten die de sociale partners in de Technische Groothandel bedenken en ontplooien. Voorbeelden van recente projecten zijn het uitvoeren van een arbeidsmarktonderzoek en het onderzoeken van de haalbaarheid van een bedrijfstakpensioenfonds voor de Technische Groothandel. ‘Arbo’ is ook één van deze projecten. Al in 1994 kent de Technische Groothandel een eigen ‘brancheadviseur arbeidsomstandigheden’, een unicum in Nederland. Maar om ‘Arbo’ echt een volwaardige rol te laten spelen, spreken de CAO-partijen in 2008 een ambitieus programma af. In hetzelfde jaar richten zij de Arbocommissie Technische Groothandel op en wordt Mark Fleuren als extern projectleider aangesteld.

In deze Arbocommissie zijn zowel werkgevers als werknemers vertegenwoordigd. In de eerste jaren werd het project getrokken door Inge van Duijn (FNV Bondgenoten) namens de vakbonden en Aernout Fetter (WTG) en Heleen Mes (Technische Unie) namens de werkgevers. In de periode daarna zijn er enkele wisselingen van de wacht geweest. Martin Hemmink (Hemmink BV) heeft van 2010 tot begin 2011 tijdelijk de positie van Heleen Mes overgenomen. Sinds 2011 is namens de werkgevers Ton Plantenga (ODS BV) op deze positie actief. Bij de vakbonden is in 2012 het stokje van Inge van Duijn overgenomen door Henk van der Wal (FNV Bondgenoten).

DE MENING VAN FNV BONDGENOTEN

‘Samenwerking duidelijk zichtbaar maken’

Henk van der Wal heeft namens FNV Bondgenoten zitting in de Arbocommissie Technische Groothandel. Hij behartigt uiteraard ook de collectieve belangen van de werknemers en ondersteunt in zijn regio (Noord-Nederland) bedrijven en werknemers bij bijvoorbeeld het opstellen van sociale plannen.

Van der Wal heeft pas sinds een jaar zitting in de Arbocommissie, toen zijn voorganger vertrok bij FNV Bondgenoten. Maar hij heeft wel duidelijke signalen gehoord uit zijn achterban: ‘De leden stellen het op prijs dat er deskundig advies beschikbaar is op Arbogebied.’

Goed werk

‘De Arbo-ambassadeurs doen in mijn ogen goed werk; ze steken de helpende hand toe bij het goed op poten zetten van een gedegen Arbobeleid. En met de recente ontwikkelingen op het gebied van de Preventiemedewerkers wordt ‘Arbo’ nog meer een zaak van de mensen uit de branche zelf. Dat is een goede zaak.’

Samenwerken

‘Wat in mijn ogen nog wel iets beter kan, is het benadrukken van de gezamenlijkheid van werkgevers én werknemers in dit project. Het Arboprogramma wordt gefinancierd uit het sociaal fonds en die samenwerking mag beter zichtbaar zijn. Ook zouden we als vakbond graag een betere toegang tot de bedrijven in de branche willen, om te kijken hoe het Arboprogramma in de praktijk wordt vormgegeven. Zoals gezegd doen we het immers vanuit gezamenlijke middelen. Laten we dan ook samen met werknemers en werkgevers praten over de toekomst.’

Volgens de CAO Technische Groothandel houdt de Arbocommissie zich bezig met de volgende deelprojecten:

- ontwikkelen van een Branche-RI&E voor de Technische Groothandel,
- ontwikkelen van een Arbocatalogus voor de Technische Groothandel,
- ontwikkelen van een Arbo-ambassadeursproject in de Technische Groothandel,
- voortzetting van de werkzaamheden van de Arbeidsomstandighedenadviseur voor de Technische Groothandel,
- het houden van regionale voorlichtingsbijeenkomsten voor en met werknemers en werkgevers.

Arboprogramma

De Arbocommissie Technische Groothandel in de Technische Groothandel beschrijft haar doelstellingen en voorgenomen taken in de Arboprogramma. Hoofddoelen: veilig en gezond werken in de branche bevorderen en ziekteverzuim en ongevallen verminderen. Vooropgesteld: de omstandigheden waren zeker niet slecht. Integendeel zelfs, met het Arboprogramma willen de sociale partners vooral inzetten op een verdergaande professionalisering: van goed naar excellent. Om deze doelen te bereiken is het belangrijk om werkgevers en werknemers te ondersteunen bij een actieve, gezamenlijke aanpak om de arbeidsomstandigheden te verbeteren. De commissie wil de behoeften die in de branche leven in beeld brengen (wat vinden werkgevers, medewerkers en Arbo-coördinatoren belangrijk als het gaat om arbeidsomstandigheden?) en tegelijkertijd de branche informeren over relevante Arbo-thema's. De bovengenoemde subprojecten uit de CAO worden ook aangehaald, als direct toepasbare hulpmiddelen en direct advies en ondersteuning.

Deelprojecten, secretariaat en Arbohelpdesk

In eerste instantie richt het Arboprogramma zich dus op het stimuleren van het gebruik van de reeds ontwikkelde Branche-RI&E, de inzet van Arbo-ambassadeurs en de ontwikkeling van een Arbocatalogus. Daarmee wordt het werkgevers en werknemers gemakkelijk gemaakt te voldoen aan de wet- en regelgeving op Arbogebied. Ook wordt er een secretariaat ingericht, dat tegelijkertijd dienst doet als Arbohelpdesk. Het secretariaat organiseert regiobijeenkomsten en RI&E-instructiebijeenkomsten. Verder kunnen werkgevers en werknemers bij de Arbohelpdesk terecht met hun vragen over arbeidsomstandigheden en gezond en veilig werken. Deze vragen worden geïnventariseerd, indien mogelijk meteen beantwoord of zo nodig doorverwezen naar een Arbo-ambassadeur.

Voet aan de grond

Deze projecten starten allemaal vanaf 2008, maar soms duurt het even voordat ze van de grond komen. De verschillen tussen de bedrijven in de branche zijn groot. Sommige – met name grote – bedrijven hebben al een eigen Arbocoördinator en een goed uitgewerkt Arbobeleid. Bij andere (veelal de kleinere) bedrijven is daar nauwelijks sprake van. Wat overigens niet wil zeggen dat er per se sprake is van minder goede arbeidsomstandigheden, maar er is vaak geen of weinig kennis van en/of tijd voor goed Arbobeleid, zelfs niet voor de wettelijk verplichte zaken als een RI&E of een preventiemedewerker. Het duurt enige tijd voordat de bedrijven in de branche bekend zijn met het Arboprogramma en gewend zijn aan de beschikbaarheid van hulpmiddelen. Langzamerhand stijgt echter het aantal RI&E-licenties en raken de agenda's van de Arbo-ambassadeurs volgeboekt met afspraken voor bedrijfsbezoeken. Vanaf 2010 raakt het Arboprogramma steeds meer ingeburgerd.

Nieuwe ontwikkelingen

De Arbocommissie Technische Groothandel zit ondertussen niet stil. In 2010 gaat de gezamenlijke website van de sociale partners in de lucht: www.technischegroothandel.org. Op deze site staat allerhande informatie over de verschillende projecten in de branche en er wordt verwezen naar instrumenten als de Branche-RI&E en naar de Arbo-ambassadeurs. Digitale en fysieke nieuwsbrieven brengen het Arboprogramma onder de aandacht. En er worden nieuwe projecten toegevoegd: een Verzuimbenchmark Technische Groothandel en een Opleiding Preventiemedewerker. Die laatste gaat in 2012 van start. Sowieso een druk jaar, met een opfrisbeurt voor de website, de goedkeuring van de eerste twee delen van de Arbocatalogus en de ontwikkeling van een netwerk van preventiemedewerkers en Arbocoördinatoren in de Branche. En in 2013 vindt de eerste Preventiedag Technische Groothandel plaats, een mooi moment om even stil te staan bij de afgelopen periode.

Reflectie en ambities

Er zijn nu vijf jaar verstreken sinds de start van het Arboprogramma. De branche is in beweging, zoveel kunnen wij constateren. Maar wat hebben de verschillende projecten in de afgelopen vijf jaar opgeleverd? Wat is er nog te doen? En welke ambities koesteren wij nog? In de volgende hoofdstukken beschrijven wij de verschillende projecten en hun opbrengsten. Resultaten waar wij trots op kunnen zijn. Ontwikkelingen ook die uitnodigen om door te gaan, om de bereikte mate van professionalisering van Arbobeleid vast te houden en verder te ontwikkelen. Daarom ook formuleren wij in de conclusie enkele aanbevelingen die naar ons idee nodig zijn om veilig en gezond werken in de Technische Groothandel duurzaam te verankeren in de sector.

1 De Branche-RI&E

Startpunt van het Arbobeleid

Veilig en gezond werken bereik je niet zomaar. Hoe geef je arbobeleid nu goed vorm? Waar begin je mee? Een checklist kan daarbij helpen. Het afvinken van een lijst scheelt tijd en het voorkomt dat je relevante zaken vergeet. Daarom hebben wij als eerste stap in het Arboprogramma de Branche-RI&E ontwikkeld: een op maat gemaakte Arbo-checklist voor de Technische Groothandel.

RI&E staat voor Risico-inventarisatie en -evaluatie. De RI&E is sinds 1 januari 1994 verplicht voor alle werkgevers in Nederland. Een Risico-Inventarisatie en -Evaluatie is een inventarisatie van alle gevaren binnen een bedrijf met betrekking tot de veiligheid, de gezondheid en het welzijn van de werknemers. De RI&E vormt daarmee het startpunt van het Arbobeleid. Een start die niet moeilijk hoeft te zijn: met de Branche-RI&E weet u zeker dat u aan alle verplichten voldoet. En u hoeft het wiel niet opnieuw uit te vinden.

RI&E en Plan van Aanpak

Hoe zit de wetgeving nu in grote lijnen in elkaar? Naast bovengenoemde inventarisatie van de risico's in een bedrijf bestaat de RI&E uit een evaluatie van deze gevaren: een risico-inschatting van de kans dat een gevaar zich voordoet, het effect dat het teweegbrengt en de frequentie waarmee werknemers aan het gevaar worden blootgesteld. Na een prioritering van de risico's volgt een ander verplicht onderdeel van de RI&E: een Plan van Aanpak (PVA) waarin is aangegeven welke maatregelen de werkgever gaat nemen in verband met de geconstateerde risico's, en binnen welke termijn deze worden genomen.

775

Dat het instrument in de smaak gevallen is blijkt wel uit de belangstelling die er voor ontstaan is: Van enkele tientallen in 2008 stijgt het aantal aangevraagde licenties van de Branche-RI&E gestaag naar zo'n 300 in 2010. Daarna gaat het snel, mede dankzij de nadruk die de Arbo-ambassadeurs bij hun bedrijfsbezoeken leggen op de Branche-RI&E als het fundament onder het Arbobeleid. Inmiddels – juli 2013 – staat de teller op 775 licenties.

Toetsing

Na het uitvoeren van de RI&E en het opstellen van het Plan van Aanpak moeten deze ter toetsing worden voorgelegd aan een Arbodienst of een gecertificeerde kerndeskundige. Zij beoordelen of de ingevulde RI&E compleet en betrouwbaar is en uitgaat van de huidige stand van wetenschap en techniek. De Arbo-ambassadeurs voeren overigens geen officiële toetsing van de RI&E uit, om belangenverstrengeling te voorkomen. Voor de toetsing van de RI&E gelden een paar uitzonderingen, na wetwijzigingen in 2005 en 2011. Volgens de meest actuele wetgeving hoeft er geen toetsing van de RI&E plaats te vinden wanneer:

- alle werknemers in het bedrijf samen 40 uur of minder werken,
- het bedrijf ten hoogste 25 werknemers heeft én gebruikmaakt van een goedgekeurde Branche-RI&E.

Op maat: de Branche-RI&E Technische Groothandel

Nogal wat verplichtingen dus. Juist daarom biedt de Branche-RI&E uitkomst. Zeker voor kleinere bedrijven in de branche, maar ook grotere bedrijven hebben baat bij dit instrument. De Branche-RI&E is immers speciaal ontwikkeld voor de Technische Groothandel en houdt rekening met de specifieke arbeidsomstandigheden in de branche. De sociale partners hebben de Branche-RI&E gezamenlijk ontwikkeld en het instrument is erkend door het Steunpunt RI&E van de Stichting van de Arbeid. Daarmee vervalt dus de verplichte toetsing van de RI&E voor bedrijven in de branche met maximaal 25 werknemers die gebruik maken van deze Branche-RI&E.

Makkelijk, interactief en up to date

De Branche-RI&E is een eenvoudig in te vullen en interactief digitaal instrument dat automatisch een Plan van Aanpak genereert. De opbouw is modulair, omdat niet ieder bedrijf in de branche hetzelfde is. Zo hoeven verkoopkantoren geen modules in te vullen die gaan over gevaarlijke machines, gevaarlijke stoffen of schadelijk lawaai, want die risico's kennen zij niet. En bedrijven met meerdere vestigingen of onderdelen kunnen eenvoudig deel-RI&E's aanmaken. Er is eveneens nadrukkelijk rekening gehouden met het betrekken van medewerkers bij het opstellen van de RI&E. Ten slotte wordt de Branche-RI&E regelmatig geactualiseerd naar aanleiding van wetwijzigingen. Én naar aanleiding van ontwikkelingen in de Arbocatalogus; beide instrumenten zijn op elkaar afgestemd.

De ondertekening van de Branche RI&E. V.l.n.r.: Aernout Fetter (WTG), Inge van Duijn (FNV Bondgenoten) en Jeroen Warnaar (CNV Dienstenbond).

Licentie Branche-RI&E

Het aanvragen van een licentie om de Branche-RI&E te gebruiken, kan via [deze link](#). De licentie is gratis aan te vragen voor alle ondernemingen die de FKB-premie betalen. Overigens hebben de sociale partners afspraken gemaakt met twee aanbieders, zodat gebruikers van de Branche-RI&E de mogelijkheid hebben tegen vaststaande tarieven hun RI&E te laten toetsen.

Startpunt van arbobeleid

De Branche-RI&E kan gezien worden als een nulmeting van de risico's in een bedrijf en het startpunt voor een gedegen Arbobeleid. Het is dan ook het eerste Arbo-instrument dat de sociale partners in de Technische Groothandel ontwikkelen, nog vóór de start van het Arboprogramma. In het voorjaar van 2008 komt de Branche-RI&E beschikbaar en in het Arboprogramma dat een paar maanden later in werking treedt staat het instrument nadrukkelijk vermeld. De Arbocommissie Technische Groothandel stelt zich in het programma onder meer ten doel dat de Branche-RI&E bij 75 procent van de Technische Groothandel bekend moet zijn. En 25 procent van de branche moet het instrument gaan gebruiken. Bij het waarmaken van die doelstelling spelen de Arbo-ambassadeurs een grote rol.

Verspreiding van de Branche-RI&E

In december van 2008 vinden er vijf regiobijeenkomsten plaats, waar ongeveer 150 werkgevers uit de Technische Groothandel kennismaken met de Arbo-ambassadeurs en het Arboprogramma. Ook krijgen ze een uitgebreide uitleg van de werking van de Branche-RI&E. Dat laatste onderdeel wordt in het voorjaar van 2009 herhaald in de vorm van speciale instructiebijeenkomsten over de Branche-RI&E, onder begeleiding van de Arbo-ambassadeurs. In september van dat jaar volgt een tweede ronde instructiebijeenkomsten en twee maanden later staat de teller van het aantal RI&E-licenties op 220. Ruim een half jaar later, in mei 2010 vindt de derde en laatste ronde RI&E-workshops plaats. Zo'n 300 bedrijven in de Technische Groothandel maken op dat moment gebruik van de Branche-RI&E. Vanaf dan krijgt het Arboprogramma langzamerhand meer bekendheid en wijzen de Arbo-ambassadeurs tijdens hun bedrijfsbezoeken op het belang – én de verplichting – van een RI&E. Met succes, want halverwege 2013 staat de teller van het aantal Branche-RI&E-licenties op 775.

Aan de slag!

De oorspronkelijke doelstelling is dus ruimschoots gehaald: veel meer dan een kwart van de bedrijven in de Technische Groothandel maakt gebruik van de Branche-RI&E. En naar tevredenheid, blijkt uit een enquête onder ruim honderd bedrijven die de afgelopen anderhalf jaar zijn bezocht door een Arbo-ambassadeur. 'Goede toelichting' en 'praktisch toepasbaar' zijn veel gemaakte opmerkingen. Zoals een van de inleiders op de eerste Preventiedag van de Technische Groothandel het samenvat: 'De RI&E draait om het bewustzijn van Arborisico's. De Arbocatalogus bevat harde afspraken over een basisbeschermingsniveau dat wettelijk aanwezig moet zijn. De RI&E en de Arbocatalogus zijn op elkaar afgestemd en vormen samen het fundament onder veilig en gezond werken in de branche. Ze zijn de basis voor een continu verbeterproces. Ga er dus mee aan de slag!'

BRANCHE-RI&E

‘Maximale uit de RI&E halen’

René Grob is landelijk Arbocoördinator van de Technische Unie, een elektrotechnische groothandel met bijna 2.000 medewerkers. Onderdeel van zijn takenpakket is de RI&E. Hij maakt daarbij gebruik van het branche-instrument.

‘Als lid van de werkgeversorganisatie WTG kijk je natuurlijk eerst of daar nog goede instrumenten beschikbaar zijn. Die zijn immers meestal specifiek op de branche toegeschreven. Voorheen verzorgde een Arbodienst onze RI&E en werd dat geregeld via de afdeling P&O. Een kleine drie jaar geleden kwam die taak op het bordje van de Arbocoördinator terecht en heb ik – mede op advies van de Arbo-ambassadeur van de WTG – de Branche-RI&E gebruikt.’

Praktisch toepasbaar

‘De Branche-RI&E is heel praktisch toepasbaar. En digitaal, dat is voor ons ook handig. Wij hebben meerdere vestigingen en in totaal wel 70 deel-RI&E’s. Ik kan heel eenvoudig lokale managers uitnodigen of opdrachten geven. Zij loggen vervolgens in beantwoorden de vragen met “ja” of “nee”. De lokale manager doet de eerste inventarisatie, daarna volgt een audit door mij en een finale toetsing door de Arbo-ambassadeur.’

Even doorvragen

‘Ik heb inmiddels al wat ervaring met het instrument en weet bij welke “ja” of “nee” ik even moet doorvragen. Een voorbeeld: de verkoopafdelingen beantwoorden de vraag over gevaarlijke stoffen altijd standaard met “nee” of “niet van toepassing”. Maar dat is niet zo, die stoffen liggen er wel degelijk. Daar moeten ze dan nog even naar kijken. Andere punten waarmee wij op basis van de RI&E aan de slag zijn gegaan zijn onder meer een voorlichtingsprogramma over veilig werken, intensiever kijken naar een goede scheiding van voetgangers en heftrucks (in de distributiecentra ging dat goed, in de kleinere overslagpunten liet het te wensen over) en het thema geluid. Dat laatste is nog best lastig, het is vooral een kwestie van gedrag en cultuur.’

Samenhang Arbocatalogus

‘De Branche-RI&E is een heel uitgebreid instrument, met veel mogelijkheden en een goede, heldere handleiding. Ook de samenhang met de Arbocatalogus is goed aangepakt. Toch zou ik graag zien dat er landelijk wat workshops worden gegeven, onder leiding van een deskundige. Zo kun je echt het maximale uit de RI&E te halen.’

2 De Arbo-ambassadeurs

Aanjagers, adviseurs en ondersteuners

Als de Branche-RI&E het startpunt van de arboreis is, dan zijn de vijf Arbo-ambassadeurs enthousiaste reisgidsen. Sinds 2009 benaderen en bezoeken ze bedrijven in de hele branche en bieden ze hulp en advies bij Arbovraagstukken. Inmiddels heeft ruim 95 procent van de bedrijven een aanbod gehad. En bedrijven benaderen de Arbo-ambassadeurs steeds vaker rechtstreeks. Een succesvolle opzet!

Karel de Jong

In de persoon van Karel de Jong introduceerde de Technische Groothandel bijna twintig jaar geleden een voorloper van de Arbo-ambassadeurs. In 1994 vroegen de CAO-partijen in de Technische Groothandel aan De Jong om voor de duur van één jaar brancheadviseur arbeidsomstandigheden te worden. Dat ene jaar werden er ruim zeventien! De Jong bezocht met veel enthousiasme bedrijven in heel Nederland, fungeerde als motivator, vraagbaak en troubleshooter en ontwikkelde zelfs een eigen Arbo-handboek, dat nog steeds bij veel bedrijven in de kast staat. In zijn eigen woorden: 'Ik was in die tijd een pionier. Mijn motto was: bereikbaar zijn en service verlenen. Dat heb ik geweten!'

Iedereen actief betrekken

Na precies 17,5 jaar als Arbo-adviseur voor alle bedrijven in de Technische Groothandel ging De Jong op 1 juni 2011 met pensioen. Een week later werd hij tijdens de Jaarvergadering van WTG uitvoerig bedankt voor zijn inspanningen. Gevraagd naar een laatste advies, zei hij: 'Het is heel belangrijk dat alle medewerkers binnen een bedrijf actief bij de Arbozaken worden betrokken. Neem Arbo-onderwerpen op in alle overlegvormen en op alle niveaus. Reserveer er budget voor en investeer in deskundigheid'.

1223

Sinds de start in 2008 bezochten de Arbo-ambassadeurs tezamen maar liefst 1223 bedrijven. Dat is gemiddeld één bedrijf per werkdag. In de afgelopen 5 jaar heeft ieder bedrijf in de Technische Groothandel een aanbod voor een bezoek van een Arbo-ambassadeur gekregen. Inmiddels worden bedrijven die in de eerste ronde om wat voor reden dan ook geen tijd of interesse hadden voor een bezoek opnieuw benaderd.

De vijf Arbo-ambassadeurs van de Technische Groothandel. V.l.n.r.: Raymond Crutzen, Michiel Ridder, Mirjam van der Kooij, Koen Zonneveld en Hans van den Hout

Project Arbo-ambassadeurs

De sociale partners hebben dat laatste advies zeker ter harte genomen. De Jong was echter niet de enige inspiratie voor het project Arbo-ambassadeurs. Mirjam van der Kooij, een van de vijf huidige Arbo-ambassadeurs van de Technische Groothandel, vervulde een soortgelijke rol in de woningbranche. In de opstartfase van de verschillende Arboprojecten in de branche bracht FNV Bondgenoten dit voorbeeld in tijdens een overleg van de sociale partners. Met de oprichting van de Arbocommissie Technische Groothandel Technische Groothandel in de zomer van 2008 werd het idee van de Arbo-ambassadeurs een van de projecten van deze commissie om de veiligheid en gezond werken in de branche actief te bevorderen. Waar de RI&E en de Arbocatalogus het fundament onder het Arbobeleid vormen, zijn de Arbo-ambassadeurs de aanjagers van het proces van verbetering van de arbeidsomstandigheden in de branche.

Doelstelling en taken

In het conceptplan van de Arbocommissie Technische Groothandel – opgesteld in januari 2008 – worden het profiel en het takenpakket van de Arbo-ambassadeurs nader ingevuld. Doelstelling: op brancheniveau het proces van het verbeteren van arbeidsomstandigheden ondersteunen door een netwerk van Arbo-ambassadeurs beschikbaar te stellen aan alle bedrijven in de Technische Groothandel. Het moet gaan om specialisten met een specifieke kennis van de branche, bekend met de bedrijfsactiviteiten en Arbo-vraagstukken die daarbij horen. De Arbo-ambassadeurs zijn op aanvraag beschikbaar, maar gaan ook actief bedrijven benaderen. De commissie ziet vooralsnog vier taken weggelegd voor de Arbo-ambassadeurs:

- 1 Een functie als Arbohelpdesk: het verlenen van deskundig advies aan bedrijven of werknemers die bellen of mailen met inhoudelijke vragen.
- 2 Bedrijfsbezoeken om bedrijven te inspireren en enthousiasmeren met Arboverbeterplannen aan de slag te gaan.
- 3 Implementatie van de Branche-RI&E: zorgen dat bedrijven hiermee aan de slag gaan en hen daarbij ondersteunen.
- 4 Het ophalen van informatie uit de branche: welke behoeftes op Arbogebied leven er op de werkvloer, welke voorbeelden van goede praktijken zijn er te vinden bij de bedrijven?

Bedrijfsbezoek: contact met de branche

Kern van de activiteiten van de Arbo-ambassadeurs is het in contact komen met de bedrijven in de branche, zowel met werkgevers als werknemers. Door actief bedrijven te benaderen en te bezoeken leren de Arbo-ambassadeurs de branche het beste kennen. Zo weten ze als geen ander wat er speelt op Arbogebied en kunnen ze werkgevers en werknemers optimaal ondersteunen met gerichte verbeteracties op het gebied van veilig en gezond werken. Ieder bedrijf dat is aangesloten bij het FKB en serieus aan de slag wil met het Arbobeleid kan gratis ondersteuning krijgen van de Arbo-ambassadeurs. In de meeste gevallen bestaat die ondersteuning uit twee bedrijfsbezoeken. Bij het eerste bezoek inventariseren de Arbo-ambassadeur en vertegenwoordigers van het bedrijf de knelpunten en vraagstukken op Arbogebied. Indien mogelijk geeft de Arbo-ambassadeur concrete tips en adviezen om meteen aan de slag te gaan. In de meeste gevallen is het opstellen of aanscherpen van de RI&E een belangrijk onderdeel van het advies. Het tweede bezoek – zo'n 2 tot 4 maanden later – dient vooral om het opgestarte proces gaande te houden: is de RI&E daadwerkelijk gemaakt, zijn er nog openstaande vragen? Ook verdere informering van werkgever en vooral ook werknemers maakt deel uit van een tweede bezoek.

Hou het levend!

Zo laten de Arbo-ambassadeurs zien dat het niet veel inspanning hoeft te kosten om het Arbobeleid verder te professionaliseren. Zeker niet met de hulpmiddelen – zoals de Branche-RI&E en de Arbocatalogus – die specifiek voor bedrijven in de Technische Groothandel zijn ontwikkeld. Beide bedrijfsbezoeken helpen daarnaast om het ingezette proces gaande te houden. In de drukte van alledag kan de aandacht voor een veilige en gezonde werkvloer nog wel eens naar de achtergrond verdwijnen, alle goede intenties ten spijt. De Arbo-ambassadeurs ondersteunen de werkgevers en Arboprofessionals in de bedrijven met het levend houdend van de positieve ontwikkelingen op Arbogebied binnen de branche.

Vijf ambassadeurs, vijf expertises

Na de planfase gaat het project Arbo-ambassadeurs in november 2008 van start. Er zijn vijf Arbo-ambassadeurs, die ieder een regio binnen Nederland bedienen. Iedere ambassadeur heeft zijn eigen specifieke deskundigheid, naast een Arbobrede opleiding. Tezamen kunnen ze alle voorkomende Arbovragen beantwoorden, waarbij de regiogrenzen niet hard zijn: als hun expertise elders gewenst is, kunnen ze ook in een andere regio te hulp schieten. De Arbo-ambassadeurs zijn:

- Raymond Crutzen (Regio Zuidoost, expertise: veiligheidskunde),
- Hans van den Hout (Regio Middenoost, expertise: arbeids- en organisatiekunde),
- Mirjam van der Kooij (Regio Zuidwest, expertise ergonomie),
- Michiel Ridder (Regio Noordoost, expertise: arbeids- en organisatiekunde) en
- Koen Zonneveld (Regio Noordwest, expertise: medezeggenschap, betrekken van werknemers).

BEZOEK ARBO-AMBASSADEUR

‘Zeker weten dat je het goed doet’

Maya de Bijl werkt bij de Antwerpse Staal Services N.V. en is daar verantwoordelijk voor van alles en nog wat: secretariaat, planning, BHV. En ook de RI&E. Voor dat laatste schakelde ze de hulp in van Arbo-ambassadeur Mirjam van der Kooij.

De Antwerpse Staal Service is een groothandel in staalplaten, met een hoofdkantoor in België en een magazijn in Vlissingen. De Bijl werkt bij die laatste. Hoe is ze in contact gekomen met de Arbo-ambassadeur? ‘Ik was me aan het inlezen op het gebied van BHV en kwam toen tot de ontdekking dat wij nog geen RI&E hadden. Dat mocht ik vervolgens gaan opzetten.’

Verhelderend bezoek

‘Ik had nog helemaal geen ervaring met de RI&E, en ik wilde het wel goed doen. De Branche-RI&E is een goed instrument, maar ook heel volledig. Veel van wat erin staat, is niet op ons bedrijf van toepassing. Arbo-ambassadeur Hans van den Hout, die Mirjam tijdelijk verving, heeft toen een halve dag met me meegelopen. Dat was heel verhelderend.’

Praktische adviezen

‘In een later stadium liep ik nog een keer tegen een probleem aan. De Inspectie SZW vond onze opslag van gevaarlijke stoffen niet in orde. Het hok was te klein, niet alles paste erin. Ik heb toen met Mirjam overlegd wat in onze situatie de beste oplossing zou zijn. Ik heb beide bezoeken als heel prettig ervaren en heb hele praktische adviezen gekregen. Je wilt toch zeker weten dat je het goed doet. En het is fijn dat er iemand is aan wie je vragen kunt stellen als dat nodig is.’

Bewustwording

‘Dit najaar krijg ik er een extra collega bij en dan kan ik me wat meer op Arbo-zaken richten. Dan wil ik ook de cursus preventiemedewerker volgen. Het is heel goed dat de branche diensten als de Arbo-ambassadeur, de Branche-RI&E en de cursus preventiemedewerker aanbiedt. Als tip wil ik wel meegeven dat er nog meer aandacht aan Arbo mag worden besteed. Veel kleine bedrijven hebben weinig weet van Arbozaken. Die bewustwording mag wel vergroot worden.’

8,6

Het gemiddelde cijfer – op een schaal van 10 – dat de Arbo-ambassadeurs krijgen van de bedrijven die ze in 2012 en 2013 hebben benaderd. 50 van 141 aangeschreven bedrijven reageerden op een korte enquête. Meest gehoorde toelichting: ‘concrete adviezen en praktisch toepasbaar’. Ook veel gehoord: ‘goede kennis van zaken’.

Langzame start

Op een ledenvergadering van de Werkgevers Technische Groothandel (WTG) in juni 2008 zijn de Arbo-ambassadeurs voorgesteld aan de branche. In december van dat jaar waren ze aanwezig op vijf regiobijeenkomsten waar onder meer de branche-RI&E werd geïntroduceerd. Bijeenkomsten die herhaald werden in het voorjaar van 2009. In diezelfde periode begonnen de Arbo-ambassadeurs met het maken van afspraken voor bedrijfsbezoeken. En in juni van 2009 is er een informatiebrochure met antwoordkaart verstuurd naar alle bij het FKB aangesloten bedrijven. Informatie over de Arbo-ambassadeurs staat ook op de websites van de WTG en FNV Bondgenoten. Niet veel later gaat ook de nieuwe branche-website van de Technische Groothandel in de lucht. Ondanks al deze campagnes gaat de ‘koude benadering’ van bedrijven in de branche moeizaam. Het is vaak lastig om de juiste personen in de bedrijven te pakken te krijgen en er is ook nog wat argwaan of de aanbieding van het bezoek van de Arbo-ambassadeurs geen commerciële actie is. Ter indicatie: in oktober 2009 staat de teller van het aantal bedrijfsbezoeken op 129, waar er 220 bezoeken verwacht waren.

Opschaling

In september van 2009 organiseert de Arbocommissie nieuwe RIE-instructiebijeenkomsten in de regio's. Daarna komen de verzoeken om een bezoek van de arbo-ambassadeur mondjesmaat op gang. Ook krijgen de Arbo-ambassadeurs secretariële ondersteuning: er wordt onderzoek gedaan naar de juiste contactpersonen en contactgegevens. Door deze opschoning in het adresbestand heeft de Arbocommissie Technische Groothandel veel beter zicht op de relaties binnen de branche die zich met arbo bezighouden. Ook wordt een belscript opgesteld. Samen met de gerichte benadering vanuit het secretariaat krijgen de Arbo-ambassadeurs zo veel sneller en beter toegang tot de bedrijven in de sector. Ook de fysieke en digitale nieuwsbrieven – waarin de ambassadeurs en de Arbocommissie sinds 2010 hun nieuws en agendapunten aankondigen en belangrijke wetswijzigingen en andere interessante zaken delen – landt nu bij de juiste persoon. Het betekent een opschaling van de activiteiten: in oktober 2010 is zo'n 60 procent van de bedrijven in de branche benaderd door de Arbo-ambassadeurs, hebben 336 bedrijven 1 bezoek gehad en 123 bedrijven een tweede bezoek.

In beweging

In de tweede nieuwsbrief die het FKB uitgeeft, in oktober 2010, staat een eerste evaluatie van twee jaar Arbo-ambassadeurs. De bedrijfsbezoeken krijgen gemiddeld een dikke 9 van de klanten uit de branche. Een formidabele score! Tegelijkertijd constateert de Arbocommissie Technische Groothandel dat de bekendheid van het project nog wel te wensen overlaat en een kwart van de bedrijven het aanbod van een kosteloos bezoek van de Arbo-ambassadeur meteen afslaat. Maar: er is ook een verbetering merkbaar. Met de website, de Branche-RI&E en de aanzet van een Arbocatalogus is een goede infrastructuur opgezet. Een infrastructuur die ook steeds meer gebruikt wordt. De branche is dus zeker in beweging.

Herkenning en erkenning

Het project van de Arbo-ambassadeurs komt dus mondjesmaat op gang, erkent ook Mirjam van der Kooij, één van de vijf Arbo-ambassadeurs. ‘Maar er is wel veel veranderd in een paar jaar tijd. Wij hebben een lange periode nodig gehad om ons zelf in de markt te zetten. De bijeenkomsten, de nieuwsbrieven en zeker ook de gerichte belacties zorgen inmiddels wel voor herkenning en erkenning. Wij kennen nu de juiste personen én zij kennen ons. Je merkt ook dat langzamerhand steeds meer bedrijven zichzelf melden met een vraag of een verzoek om hulp. Dat maakt het werk leuk! Tegelijkertijd geeft het ook aan dat de dienstverlening van de Arbo-ambassadeurs nog wel even nodig is. Pas sinds eind 2011/begin 2012 loopt het echt lekker en zitten onze agenda’s vol. Wij hebben zeker een beweging in gang gezet, maar er is nog veel werk te doen.’ De mening van Van der Kooij wordt weerspiegeld in het jaarverslag van de Arbocommissie Technische Groothandel over het jaar 2012: ‘Het Arboprogramma Technische groothandel is na enkele jaren ingeburgerd bij steeds meer bedrijven in de sector. De Arbo-ambassadeurs zijn inmiddels een bekend fenomeen en ook de nieuwsbrieven en website worden steeds beter gevonden door de medewerkers in de sector die zich met Arbo bezighouden.’

Laatste loodjes?

In 2012 en 2013 hebben de laatste bedrijven die niet eerder benaderd waren door het backoffice een aanbod gekregen voor een bezoek van een Arbo-ambassadeur. Daarmee heeft ieder bedrijf in de branche een uitnodiging gehad om gebruik te maken van de diensten van een Arbo-ambassadeur en een uitleg over het Arboprogramma te krijgen. Inmiddels hebben de Arbo-ambassadeurs sinds de start van hun werk in 2009 in totaal 1223 bedrijven bezocht. Dat betekent dus ook dat een deel van de branche nog geen bezoek heeft gehad van een Arbo-ambassadeur. Maar omdat het Arboprogramma Technische Groothandel inmiddels veel meer bekendheid geniet, worden nu ook de bedrijven die in eerste instantie geen tijd of interesse hadden in een bezoek van een Arbo-ambassadeurs opnieuw benaderd. Evenals bedrijven bij wie om welke reden dan ook geen tweede bezoek heeft plaats gevonden. Meestal is de reactie positief: de contactpersonen waarderen het initiatief om de in gang gezette ontwikkelingen weer even op te schudden, mocht dat nodig zijn. Het komt ook wel eens voor dat de contact-

persoon van weleer niet meer in de sector werkt. Ook dan is een opvolgtelefoontje van belang: de Arbo-ambassadeur kan de nieuwe contactpersoon snel wegwijs maken in het Arboprogramma. Zo hoeft niemand het wiel opnieuw uit te vinden.

Andere activiteiten

Het afleggen van bedrijfsbezoeken is overduidelijk de hoofdmoot van het werk van de Arbo-ambassadeurs. Zo komen ze in rechtstreeks contact met de werkgevers en werknemers in de branche. Niet alleen is direct contact de beste methode om het bewustzijn over veilig en gezond werken in de branche te vergroten en acties omtrent Arbo-beleid in gang te zetten, maar de Arbo-ambassadeurs – en met hen de Arbocommissie Technische Groothandel – leren zo ook welke vragen er leven in de branche.

Maar de Arbo-ambassadeurs doen nog meer. In het begin van het Arboprogramma waren ze betrokken bij de instructiebijeenkomsten over de RI&E, nu bij de ontwikkeling van de Arbocatalogus. Ook spelen ze een rol bij de cursus preventiemedewerker en bepalen ze mede de inhoud van de themadagen die de branche sinds kort organiseert. De Arbo-ambassadeurs zijn op die themadagen en bijeenkomsten ook aanwezig als vraagbaak, een functie die ze ook vervullen aan de achterkant van de helpdesk van de branche.

Op eigen benen

De Arbo-ambassadeurs zijn nu vijf jaar bezig. Is de Technische Groothandel nu klaar om het Arboprogramma zonder ondersteuning van externen te dragen? Mirjam van der Kooij: ‘Ons eerste doel was toch wel het aanjagen van bedrijven in de branche, een beweging in gang zetten naar een verdere professionalisering van het Arbobeleid in de sector. Dat is absoluut gehaald. Samen met veel bedrijven in de branche, van klein tot groot, hebben wij echt iets in gang gezet. Dat is alleen al te zien aan de forse stijging van het aantal RI&E-licenties. Wij hebben echter nog niet alle bedrijven kunnen bezoeken, om welke reden dan ook. Het is de vraag of dat daar niet juist een groep bedrijven bij zit die onze ondersteuning goed zou kunnen gebruiken. Wij willen dus zeker nog met ieder persoonlijk in contact komen. Maar ook de in het verleden bezochte ondernemingen moeten periodiek een nieuw bezoek krijgen, omdat de interne opgebouwde kennis snel kan verwateren. Zeker als de persoon die in de onderneming belast is met ‘Arbo’ om welke reden dan ook vertrekt. Het is in dat verband ook bemoedigend om te zien dat na een langzame start veel bedrijven zich ineens ook zelf melden. Er is dus nog een duidelijke behoefte aan onze dienstverlening.’

Toekomstige ontwikkelingen

De Arbocommissie Technische Groothandel streeft naar een branche die zoveel mogelijk op eigen benen staat. Maar het duurzaam realiseren van een professioneel en toekomstbestendig Arbobeleid in de hele Technische Groothandel is niettemin gebaat bij voortdurende aanjagers zoals de Arbo-ambassadeurs. Ook wil de commissie aanvullende expertise van buiten beschikbaar blijven stellen voor wie dat nodig heeft. En dat is een rol die de Arbo-ambassadeurs graag blijven vervullen.

ARBO-AMBASSADEUR MIRJAM VAN DER KOOIJ

‘Bewustzijn vergroten’

Mirjam van der Kooij is vanaf het eerste uur betrokken bij het Arboproject van de Technische Groothandel. Inmiddels maakt ze deel uit - en verzorgt ze de coördinatie - van het groepje van vijf Arbo-ambassadeurs die bedrijven in de branche ondersteunen bij Arbovraagstukken.

‘Ik ben zelfstandig Arbo-adviseur, met als kerndeskundigheid ergonomie. Mijn dienstenaanbod is heel divers en loopt uiteen van training over fysieke belasting of beeldschermwerk tot uitvoering van RI&E’s en advies over het opzetten van Arbobeleid. Het Arbo-ambassadeurschap voor de Technische Groothandel is één van mijn werkzaamheden.’

Bewustzijn vergroten

‘Het voornaamste doel van dit project is te laten ervaren dat veilig en gezond werken niet moeilijk te bereiken is. Deze boodschap dragen wij vooral uit in gerichte bedrijfsbezoeken. In zo’n bezoek kijken wij vooral welke Arboknelpunten er zijn en wat een bedrijf meteen kan aanpakken. In veel gevallen begint dat met het maken van een RI&E: een wettelijke verplichting sinds 1994, maar veel bedrijven in de Technische Groothandel hadden er nog geen of in ieder geval geen actueel exemplaar. Ook zagen ze er vaak tegenop, maar wij hebben ze laten zien dat het met de op maat gemaakte Branche-RI&E helemaal niet zo ingewikkeld hoeft te zijn.’

In gang zetten

‘In de forse stijging van het aantal RI&E-licenties (van enkele tientallen in 2009 naar bijna 800 nu) zie je dat wij wel degelijk iets in gang hebben gezet. Langzamerhand beginnen bedrijven ons nu ook uit zichzelf te benaderen met vragen over Arbo. En kijk naar de fantastische opkomst en het enthousiasme van de deelnemers op de afgelopen Preventiedag, dat zegt ook wel iets!’

Blijven prikkelen

‘Maar wij zijn er nog niet. Uiteindelijk moeten wij naar een situatie dat de Arbo-ambassadeur niet meer nodig is. Voorlopig hebben wij echter nog genoeg te doen: onze agenda’s zijn gevuld met aanvragen uit het veld. Wij zijn nu bezig met het bedenken en opzetten van hulpmiddelen voor de toekomst. Uiteraard de Arbocatalogus, maar denk ook aan een permanente vraagbaak, of een LinkedIn-netwerk zodat bedrijven elkaar vragen kunnen stellen. En wij moeten iets verzinnen om de bedrijven in de branche te blijven prikkelen. We moeten zorgen dat de beweging die bedrijven nu in gang hebben gezet ook wordt vastgehouden. Als de waan van de dag weer gaat regeren, zijn we bang dat de inspanningen die nu gedaan worden weer verloren gaan.’

3 De Arbocatalogus Technische Groothandel

Samen werken aan goede arbeidsomstandigheden

Hoe leid je nu alle regels en voorschriften omtrent Arbo in goede banen?

De Arbocatalogus biedt uitkomst! Hierin beschrijven de sociale partners in Technische Groothandel hoe ze willen voldoen aan de doelvoorschriften uit de Arbeidsomstandighedenwet. Wij werken hard aan de ontwikkeling van onze Arbocatalogus. De eerste twee onderdelen zijn officieel goedgekeurd. Er volgen er spoedig meer!

In het midden van het vorige decennium is de Arbowetgeving een paar keer aangepast. Het doel was telkens tweeledig: meer vrijheid – maar ook meer verantwoordelijk – voor werkgever en werknemer om zelf invulling te geven aan goed beleid voor veilig en gezond werken. Sinds 2007 werkt de overheid de eisen op Arbogebied niet meer gedetailleerd uit, maar stelt ze doelvoorschriften. Dat zijn algemene beschrijvingen in de wet waaraan een bedrijf zich moet houden. Werkgevers en werknemers mogen zelf bepalen hoe ze aan die doelvoorschriften willen voldoen. Daarbij moeten ze wel rekening houden met de stand van de techniek en de wetenschap. Praktisch vertaald: wat zijn gebruikelijke maatregelen die je in een bepaalde sector mag verwachten?

Grote verantwoordelijkheid

Al met al een grote verantwoordelijkheid, die door individuele bedrijven ook vaak als moeilijk en onduidelijk wordt ervaren. Wanneer doe je het nu precies goed? Aan de andere kant biedt deze ruimte in de wet ook de mogelijkheid tot maatwerk. Om werkgevers en medewerkers te ondersteunen kunnen sociale partners op brancheniveau invulling geven aan de maatregelen en middelen die in een branche ‘gewoon’ zijn om de

53

De Arbocatalogus Technische Groothandel bevat op dit moment twee goedgekeurde onderdelen: Veilige magazijninrichting en Fysieke belasting. Naast branche-afspraken (richtlijnen) bevat de Arbocatalogus 53 praktijkvoorbeelden uit de branche zelf waarmee bedrijven kunnen voldoen aan deze richtlijnen.

Zie: <http://www.arbocatalogus-tg.nl>

wettelijke doelvoorschriften na te leven. Dit doen ze in de vorm van een Arbocatalogus. In zo'n Arbocatalogus leggen zij afspraken vast over wat er van bedrijven verwacht mag worden op Arbogebied: de normen of richtlijnen die gelden binnen de branche. Daarnaast biedt de Arbocatalogus ook instrumenten, handleidingen en goede praktijkvoorbeelden om aan die normen te voldoen.

Toetsing en controle

De overheid gaat er in de nieuwe Arbowetgeving vanuit dat werkgevers en werknemers uitstekend in staat zijn om een professionele Arbocatalogus op te stellen. Daarom worden de catalogi slechts marginaal getoetst door de Inspectie SZW. Er wordt bekeken of de totstandkoming goed verlopen is en of de catalogus adequaat is, met andere woorden: als een bedrijf de maatregelen uit de catalogus opvolgt, voldoet het dan aan de doelvoorschriften? De Inspectie SZW controleert bedrijven op naleving van de Arbowetgeving en houdt daarbij rekening met de oplossingen uit de Arbocatalogus. Wie de oplossingen uit een positief getoetste Arbocatalogus opvolgt, wordt minder streng gecontroleerd dan andere bedrijven.

Niet verplicht, wel gewenst

Al met al is een Arbocatalogus niet verplicht, maar wel gewenst. Het is immers de eenvoudigste manier om bedrijven te helpen om te voldoen aan de doelvoorschriften uit de Arbeidsomstandighedenwet, met maatregelen die specifiek op de branche zijn toegeschreven. Een bedrijf dat werkt met een door de Inspectie SZW goedgekeurde Arbocatalogus, weet dat het qua Arbobeleid goed zit en voldoet aan de wettelijke normen en doelvoorschriften voor die onderdelen die in de Arbocatalogus staan.

Arbocatalogus Technische Groothandel

Alle reden dus voor de sociale partners in de Technische Groothandel om ook samen te werken aan de ontwikkeling van een Arbocatalogus voor de branche. Op 21 januari 2013 zijn de eerste twee deelcatalogi – Veilige magazijninrichting en Fysieke belasting – goedgekeurd door de Inspectie SZW. En er wordt hard gewerkt aan drie volgende thema's:

- Veilig transport,
- Bedrijfshulpverlening en calamiteiten,
- Machineveiligheid.

De Arbocommissie Technische Groothandel gebruikt voor de invulling van de Arbocatalogus zoveel mogelijk input uit de branche. Arbocoördinatoren uit bedrijven in de Technische Groothandel denken in werkgroepen mee over één of meerdere thema's.

Behoeften in beeld

Een korte terugblik op de totstandkoming van de Arbocatalogus. In het conceptprogramma van de Arbocommissie Technische Groothandel uit 2008 – het officiële startdocument van het Arboprogramma – wordt de Arbocatalogus nog niet als apart

DEELCATALOGUS MACHINEVEILIGHEID

‘Gebruikmaken van elkaars expertise’

Als lid van de Arbocommissie Technische Groothandel is Ton Plantenga, technisch manager en veiligheidkundige bij ODS, doordrongen van het belang van goede arbeidsomstandigheden. Daarom is hij ook betrokken bij het opstellen van de deelcatalogus Machineveiligheid.

‘De deelcatalogus Machineveiligheid bevindt zich in een vrij prematuur stadium. Samen met een collega van een ander bedrijf ben ik op dit moment bezig met het op papier zetten van de eerste teksten. Daar komt heel wat bij kijken. Machineveiligheid is een specifiek onderwerp, dat je heel gedetailleerd in een Arbocatalogus kunt omschrijven. In Arbocatalogi van andere branches is dat ook al gebeurd. Daarom kiezen wij ervoor om vooral naar die catalogi te verwijzen en in onze catalogus een aantal praktijkvoorbeelden op te nemen. Een pragmatische keuze. Wij hoeven per slot van rekening niet opnieuw het wiel uit te vinden.’

In hetzelfde schuitje

‘Het opstellen van een Arbocatalogus is interessant en leerzaam, waarbij ik merk dat collega’s in andere bedrijven worstelen met dezelfde problemen. Het is dan ook fijn om ervaringen uit te wisselen met vakbroeders die in hetzelfde schuitje zitten. Zo willen wij uiteindelijk komen tot een deelcatalogus waar collega-bedrijven in de Technische Groothandel ook echt iets aan hebben. Bij het opstellen van de catalogus maken wij ook gebruik van de expertise van de Arbo-ambassadeurs. Zij zijn de afgelopen jaren bij veel bedrijven op bezoek geweest en kunnen ons vertellen welke machines men in huis heeft. Zo maken wij gebruik van elkaars expertise. En zo moet het ook!’

project besproken. Wel wordt in de doelstellingen van het programma nadrukkelijk gemeld dat het in beeld brengen van de behoeften op Arbogebied van werkgevers, werknemers en preventiemedewerkers of Arbocoördinatoren een belangrijk aandachtspunt is. Zeker met het oog op de te ontwikkelen Arbocatalogus. De Arbo-ambassadeurs spelen hierbij een belangrijke rol, bijvoorbeeld door het inventariseren van de goede praktijken die ze in de branche tegenkomen.

Voorbeelden uit andere sectoren

Een voortgangsrapportage uit februari 2009 meldt de Arbocatalogus wel als een van de projecten van het Arboprogramma Technische Groothandel. In de regiobijeenkomsten is de aanwezige leden gevraagd welke thema’s er op de werkvloer leven en voor welke onderwerpen er oplossingen moeten worden gevonden. De rol van de Arbo-ambassa-

deurs wordt nogmaals benadrukt: tijdens bedrijfsbezoeken kunnen zij goede oplossingen uit de praktijk optekenen en doorgeven. De Arbocommissie Technische Groothandel is te rade gegaan bij andere sectoren om te kijken welke thema's en bijbehorende oplossingen daar worden besproken. Er is dus al de nodige informatie beschikbaar.

Eerste goedkeuring

Op basis van de verzamelde informatie maken projectleider Mark Fleuren en de Arboambassadeurs de eerste twee deelcatalogi, over Veilige Magazijninrichtingen en Fysieke belasting. De concepten ervan zijn voorgelegd aan klankbordgroepen vanuit werkgevers en vanuit de vakbond. Daarna hebben de sociale partners de definitieve tekst vastgesteld en zijn de beide deelcatalogi in de zomer van 2012 ter beoordeling gestuurd aan de Inspectie SZW. De Arbocatalogus voor Fysieke Belasting krijgt meteen het stempel van goedkeuring, die voor Veilige magazijninrichting na enige aanpassingen ook. Op 21 januari 2013 zijn de eerste twee deelcatalogi dus officieel goedgekeurd. In maart van dat jaar zijn ze voor iedereen in de branche opengesteld op een aparte website: <http://www.arbocatalogus-tg.nl>. Ook de branche-RI&E wordt aangepast en volledig in overeenstemming gebracht met de Arbocatalogus.

Actieve inbreng uit de branche

Het hele project van opstart tot goedkeuring heeft dus enige tijd in beslag genomen. Dat wil echter niet zeggen dat de Arbocommissie heeft stilgezeten. Wij werken gestaag door aan een uitbreiding van het aantal deelonderwerpen. Uiteraard moet het opstellen van een Arbocatalogus zorgvuldig gebeuren. Het is een ingewikkeld proces, waarbij de geboden oplossingen zo concreet mogelijk moeten zijn, maar tegelijkertijd ook ruimte moeten bieden aan bedrijven om naar eigen inzicht invulling te geven aan de gekozen maatregelen. Daarvoor is een meer actieve input vanuit het veld gewenst. Niet alleen zorgt dat voor een grotere betrokkenheid bij de Arbocatalogus. Het waarborgt ook een goede aansluiting bij de dagelijkse praktijk in de Technische Groothandel. De deelcatalogus voor Veilig transport is al in een vergevorderd stadium en is nog gemaakt met de constructie van klankbordgroepen. Voor de onderwerpen Calamiteiten en Bedrijfshulpverlening en Machineveiligheid roept de commissie via de nieuwsbrieven mensen uit het veld op om in werkgroepen actief mee te werken aan de ontwikkeling van de deelcatalogi. De ervaringen van een deelnemer aan een van deze werkgroepen leest u elders in dit hoofdstuk.

Klaar voor gebruik

De eerste twee deelcatalogi staan nu online. Werkgevers en werknemers kunnen hier brancheafspraken vinden om te voldoen aan de doelvoorschriften uit de wet. Ook vinden ze in de digitale Arbocatalogus praktijkvoorbeelden van collega's om deze afspraken te implementeren. De brancheafspraken uit de Arbocatalogus zijn bindend voor alle bedrijven in de Technische Groothandel. De praktijkvoorbeelden kunnen naar eigen keuze worden ingezet. Overigens gaan de brancheafspraken uit van een voor alle bedrijven in de branche haalbare situatie: de brancheafspraken garanderen een minimum beschermingsniveau. Een bedrijf mag zelf gekozen betere oplossingen of strengere richtlijnen hanteren. Aan de Inspectie SZW moet desgewenst wel worden uitgelegd of aangetoond dat het hier gaat om een oplossing die een even goede bescherming biedt als in de Arbocatalogus is aangegeven.

4 De preventiemedewerker

Een netwerk van Arbokennis

De nieuwste ontwikkeling in het Arboprogramma Technische Groot-handel is de opzet van een Opleiding Preventiemedewerker. Doel: een netwerk ontwikkelen van interne deskundigen die hun bedrijf én elkaar kunnen helpen bij Arbovraagstukken. Werkgevers kunnen er met een gerust hart van uitgaan dat de preventiemedewerker de vinger aan de pols houdt als het op Arbo aankomt.

Een preventiemedewerker is de Arbovraagbaak voor de werkgever en de medewerkers van een bedrijf. Hij wordt aangewezen door de werkgever en zorgt ervoor dat het bedrijf op de hoogte is van wat er nodig is op het gebied van Arbeidsomstandigheden. Vaak gaat het om een deeltaak die zo'n medewerker uitvoert. Het is belangrijk om een preventiemedewerker aan te stellen: hij houdt het bedrijf scherp bij de dagelijkse veiligheid en gezondheid van de werknemers. Een preventiemedewerker heeft een gedegen kennis van de specifieke arbeidsrisico's in het bedrijf en van de te nemen preventieve maatregelen. Ook houdt hij de actuele ontwikkelingen op Arbogebied in de gaten, zodat je als bedrijf niet voor verrassingen komt te staan. En mocht hij er zelf niet uitkomen, dan weet de preventiemedewerker waar hij aanvullende kennis kan opdoen of externe hulp kan inschakelen.

Deskundigheid in huis

Sinds juli 2005 is de functie van preventiemedewerker in de Arbeidsomstandighedenwet opgenomen. Deze bepaling geldt voor alle bedrijven, maar in bedrijven met minder dan vijftientig werknemers mag de werkgever zelf de taak van preventiemedewerker op zich nemen. Mits hij daartoe over voldoende deskundigheid en middelen beschikt. Bedrijven groter dan 25 werknemers moeten één of meer werknemers aanstellen als preventiemedewerker. De functie van preventiemedewerker is gecreëerd omdat zorg voor het Arbobeleid in Nederland vaak werd uitbesteed aan een externe Arbodienst.

67

Sinds de start van de Opleiding Preventiemedewerker in juni 2012 zijn er 67 certificaten uitgereikt. Twee keer per jaar is er een leergang van de opleiding, op drie plaatsen in het land. De eerste ronde moest nog op gang komen, maar dit voorjaar zijn de sessies volledig volgeboekt.

Het Europese Hof vond echter dat de benodigde expertise te veel op afstand zat en er onvoldoende zicht was op de dagelijkse gang van zaken in een bedrijf. Daarom concludeerde het Hof: ‘De aanstelling van een preventiemedewerker heeft tot doel om op een efficiënte, laagdrempelige manier veilig en gezond werken in bedrijven te bevorderen en verzuim en arbeidsongevallen te voorkomen. Eigen deskundigheid verdient daarbij de voorkeur boven externe inhuur.’

De wettelijke taken

De preventiemedewerker heeft volgens de Arbowet in ieder geval de volgende taken:

- meewerken aan het uitvoeren en opstellen van de risico-inventarisatie en evaluatie (RI&E);
- adviseren aan en nauw samenwerken met de OR, de PVT of de belanghebbende werknemers, inzake de maatregelen voor een zo goed mogelijk arbeidsomstandighedenbeleid;
- uitvoeren of meewerken aan de maatregelen die voortkomen uit het Plan van Aanpak uit de RI&E.

Dit betekent dus dat de preventiemedewerker niet ‘verantwoordelijk’ is voor het Arbo-beleid. De werkgever blijft verantwoordelijk voor goed arbeidsomstandigheden, maar de preventiemedewerker biedt hem en de werknemers ondersteuning met zijn extra kennis op Arbogebied. In de praktijk is de preventiemedewerker vooral ook het Arbogeweten van een bedrijf. Als in de dagelijkse drukte de arbeidsomstandigheden even wat weinig aandacht dreigen te krijgen, is hij de persoon om aan de bel te trekken. Dat komt misschien niet altijd gelegen, maar het zorgt er wel voor dat veilig en gezond werken de aandacht houdt die het verdient. De preventiemedewerker is dus bij veel bedrijven degene die iedereen bij de les houdt, de motor achter goede arbeidsomstandigheden. Maar uiteraard moeten leidinggevenden en medewerkers uiteindelijk zelf zorgen voor veilige en gezonde werkomstandigheden.

Netwerk van Arboprofessionals

In de laatste nieuwsbrief van 2011 kondigt de Arbocommissie Technische Groothandel de Opleiding Preventiemedewerker Technische Groothandel voor het eerst aan. ‘De Arbo-ambassadeur en Arbohelpdesk kunnen slechts beperkte hulp bieden. En de preventiemedewerker is bij wet verplicht. Maar vaak is het een taak voor ‘erbij’, hetgeen het extra belangrijk maakt dat zo iemand snel de weg vindt in Arboland.’ Naast het beter helpen invullen van een wettelijke verplichting, heeft de commissie nog een doel met de opleiding: het creëren van een netwerk van Arbodeskundigen in de branche. Daarvoor zijn twee belangrijke redenen: vaak is de rol van preventiemedewerker een eenmanspost. Er blijkt een grote behoefte te bestaan aan een uitwisseling van kennis en ervaringen. Preventiemedewerkers willen graag weten hoe collega’s uit andere bedrijven bepaalde problemen hebben aangepakt, welke oplossingen er te vinden zijn, en waar. In de tweede plaats streeft de Arbocommissie Technische Groothandel ernaar om het Arboprogramma in een grotere mate te laten dragen door mensen in de branche zelf. De commissie heeft de ambitie om op termijn de verdere ontwikkeling van goed Arbo-beleid in de sector minder afhankelijk te maken van externe inhuur. Een netwerk

CURSUS PREVENTIEMEDEWERKER

‘Rijk aan praktische informatie’

Catherine Fremaux, European Business Administrator & Europe QHSE manager bij Lockwood International, volgde afgelopen april de opleiding Preventiemedewerker Technische Groothandel. Mede om vertrouwd te raken met de Nederlandse regelgeving voor veiligheid en gezondheid.

Lockwood International is een van oorsprong Amerikaans bedrijf, een distributeur van afsluiters voor de olie en gasindustrie. Sinds mei 2012 beschikt Lockwood over een groot Europees distributiecentrum in Ridderkerk, waar Fremaux assisteert bij de opbouw van de Europese organisatie. ‘Ik ben betrokken bij alle processen buiten de verkoop. Denk dan aan HRM, compliance met de Nederlandse regelgeving en ook veiligheid en preventie. Dat laatste onderwerp is een nieuwe uitdaging voor mij, en daarom heb ik de opleiding tot preventiemedewerker gevolgd.’

Huiswerkopdracht

‘De opleiding bestaat uit een volledige cursusdag, een huiswerkopdracht die je in je eigen bedrijf moet uitvoeren en een halve ‘terugkomdag’. In mijn geval ging de opdracht over het risico van het vallen van producten uit stellingen. Hoe groot is de kans dat dat gebeurt en wat kan ik daar aan doen? Wij hebben geleerd om een risico te benoemen, te analyseren en te evalueren. Daarbij heb ik twee aangereikte instrumenten gebruikt: risicobeoordeling volgens de methode Fine & Kinney en een arbeidshygiënische strategie om de maatregelen te evalueren.’

Netwerk opbouwen

‘Een pluspunt van deze cursus is de rijkdom aan praktische informatie. Die vind je meestal niet in de literatuur over dit onderwerp. En de cursus is een hele mooie gelegenheid om een netwerk op te bouwen, om te leren van andere preventiemedewerkers in dezelfde branche. Buiten de branche om ga ik nog wel een andere, meerdaagse opleiding volgen, die wat meer verdieping biedt. Naast de cursus vind ik ook de inzet van de Arbo-ambassadeurs een goed initiatief van de Technische Groothandel. De branche-RI&E is een prima instrument, maar om zeker te zijn dat alles ook in de praktijk goed uitpakt, heb ik de hulp van Mirjam van der Kooij ingeschakeld. Met minder dan 25 medewerkers hebben wij geen toetsing nodig, maar het is fijn om bevestiging te krijgen van iemand met veel ervaring.’

van preventiemedewerkers biedt de mogelijkheid met deskundige medewerkers uit de branche zelf te kijken wat er nodig is om de zorg voor veilig en gezond werken in het eigen werkveld verder op te pakken, om praktische oplossingen te ontwikkelen en om ‘Arbo’ duurzaam te verankeren in de Technische Groothandel.

De eerste Preventiedag van de Technische Groothandel (11 juni 2013)

Invulling van de opleiding

In juni en november van 2012 gingen de eerste groepen van start met de Opleiding Preventiemedewerker Technische Groothandel. In juni 2013 startte een nieuwe groep. Een goed begin, dat vanaf nu twee keer per jaar een vervolg krijgt, op drie plaatsen in het land. Per cursus is er plek voor circa 12 deelnemers, om voor iedere deelnemer zoveel mogelijk aandacht vrij te maken. De opleiding is gratis voor FKB-leden en bestaat uit een volle dag theorie en oefeningen: wat is de rol van de preventiemedewerker, hoe zit de wet- en regelgeving in elkaar en hoe gebruik je de voor de branche beschikbare instrumenten als de Branche-RI&E en de Arbocatalogus. Hierna gaan de cursisten in hun eigen bedrijf met een concreet vraagstuk aan de slag. De trainers bieden waar nodig ondersteuning bij het uitvoeren van de opdracht. Na ongeveer twee maanden volgt een terugkomdag, waarop de resultaten van de 'huiswerkopdracht' worden besproken. Bij een goede afronding krijgen de deelnemers een certificaat. Om hun kennis up to date te houden, wordt wel verwacht dat de deelnemers na het behalen van hun certificaat minstens één keer per jaar deelnemen aan de Preventiedag Technische Groothandel. De opleiding is al met al heel praktisch ingestoken en specifiek gericht op de branche. 'Hoe doe je dat, goede arbeidsomstandigheden binnen de Technische Groothandel?' is de vraag die centraal staat.

Voorlopig resultaat

Op 1 november 2012 kregen de eerste deelnemers hun certificaat uitgereikt. Inmiddels staat de teller op 67 en de belangstelling voor de cursus is groot. Dat was ook te zien aan de opkomst op de eerste Preventiedag van de Technische Groothandel op 11 juni 2013. Een kleine zeventig preventiemedewerkers en andere Arbofunctionarissen uit de sector kwamen bij elkaar voor een aantal workshops over preventie, veiligheid en arbeidsomstandigheden. Met de dag werd invulling gegeven aan een behoefte uit de sector zelf: in contact komen met collega's van andere bedrijven om ideeën over Arbo uit te wisselen.

Goud van de Technische Groothandel

Mark Fleuren, projectleider van de Arbocommissie Technische Groothandel, opende de Preventiedag met de woorden: 'Jullie zijn het goud van de Technische Groothandel. Met jullie krijgt Arbo de aandacht die het verdient. Er komt steeds meer kennis over arbo bij bedrijven, bij individuen. Helaas wordt er vaak nog individueel gewerkt en blijft het soms bij roepen in een woestijn. Met een dag als vandaag, en met de oprichting van een netwerk van 'Arbospecialisten' uit de sector, willen wij jullie met elkaar in contact brengen. Kennis laten uitwisselen, aandacht voor Arbo onderling versterken. Jullie vormen met elkaar de toekomstige aanjagers van het Arbobeleid, het geweten van veilig en gezond werken in de sector. Het gaat stapje voor stapje, en ik ben blij met de grote stap die wij vandaag hebben gezet!'

5 De Verzuimbenchmark Technische Groothandel

Inzicht in verzuim

Sinds 2011 kunnen bedrijven in de Technische Groothandel - anoniem - gebruikmaken van een verzuimbenchmark. Hoe meer bedrijven jaarlijks hun verzuimcijfers doorgeven, des te beter het beeld is van de stand van het verzuim in de branche. Deelnemers krijgen ook een beeld van hoe hun verzuimcijfers zich verhouden tot de landelijke cijfers. En als sector kunnen wij op basis van deze gegevens gericht preventieve oplossingen zoeken.

Sinds de hervormingen van de Ziektewet worden verzuimcijfers niet meer centraal verzameld door UWV. Een gemis, vonden de sociale partners in de Technische Groothandel. Er was immers geen zicht meer op het verzuim in de branche. Ging het nu goed of was er speciale aandacht nodig? Belangrijke vragen, zeker met het oog op de stijging van de gemiddelde leeftijd van medewerkers.

Behoeftte aan inzicht

Er was dus een duidelijke behoefte aan een goed overzicht van het verzuim in de branche. Het zelf verzamelen van gegevens is echter niet eenvoudig. Ieder bedrijf gebruikt zijn eigen systeem en hanteert verschillende definities van verzuim. En een dieper inzicht, bijvoorbeeld in de verschillen tussen grote en kleine bedrijven, mannen en vrouwen, jong en oud, of tussen verschillende sectoren en regio's is al helemaal een ingewikkelde kwestie. In de zomer van 2009 voert de Arbocommissie Technische Groothandel daarom verschillende gesprekken met een aantal bedrijven uit de branche. Doel: het verkennen van de mogelijkheden en wensen ten aanzien van een verzuimbenchmark. Een overgrote meerderheid van de ondervraagde bedrijven ziet de meerwaarde van een beter inzicht in het verzuim binnen de branche.

Simpel en efficiënt

De gesprekspartners zijn unaniem van mening dat een verzuimbenchmark voor de sector vooral simpel moet zijn. Bedrijven moeten zo min mogelijk belast worden met het invullen van allerlei gegevens. Daarom wordt besloten de benchmark te beperken tot het verzuimpercentage per jaar en de meldingsfrequentie. Wel is het wenselijk om een onderscheid te maken tussen kantoren en verkoopafdelingen enerzijds en productie-

226

Aantal bedrijven dat in 2012 de verzuimbenchmark – anoniem – heeft ingevuld. Hoe meer bedrijven ieder jaar de benchmark invullen, hoe beter ons beeld wordt over het verzuimpercentage, aantal ongevallen en trends in verzuim in de sector. En dat draagt uiteindelijk weer bij aan goede verzuimoplossingen.

afdelingen en magazijnen anderzijds. Ook een onderscheid tussen grote, middelgrote en kleine bedrijven is gewenst, en er moet rekening worden gehouden met bedrijven die verzuim in kalenderdagen optekenen of werken met een registratie op basis van niet gewerkte uren. Omdat bedrijven in de branche gebruiken maken van veel verschillende verzuimregistratiesystemen wordt gekozen voor een eenvoudig (digitaal) invulformulier. Koppeling met alle individuele verzuimsystemen is immers onbegonnen werk.

Eerste metingen

Na een selectie uit verschillende aanbieders wordt in 2010 de benodigde software ontwikkeld om de branchecijfers te verzamelen en in februari 2011 gaat de verzuimbenchmark van de Technische Groothandel live op <http://www.verzuimbenchmark-tg.nl>. Via de nieuwsbrief en verschillende mailings wordt bedrijven gevraagd hun verzuimcijfers over 2010 aan te leveren. Meer dan 200 bedrijven reageren. In februari 2012 vullen wederom meer dan 200 bedrijven hun verzuimcijfers in, en naast verzuim nu ook de registratie en melding van ongevallen en incidenten. De cijfers van 2013 worden op dit moment verzameld en geanalyseerd. Nu hebben wij als Technische Groothandel weer zicht op verzuim en zien wij bijvoorbeeld dat onze verzuimcijfers niet veel afwijken van de cijfers uit vergelijkbare sectoren.

Eerste resultaten

Op basis van de eerste drie metingen is er nu een overzicht van drie jaar verzuim bij meer dan 200 bedrijven en meer dan 10.000 werknemers. De respons in 2013 is een fractie lager dan in 2011 en 2012, vooral onder de groep bedrijven met minder dan 10 medewerkers en de groep bedrijven met meer dan 250 medewerkers. Wij kunnen dus niet spreken van een goede afspiegeling van alle soorten bedrijven in de sector. *Zie tabel 1 voor een overzicht van de deelname aan de verzuimbenchmark.* Een aantal conclusies die wij kunnen trekken, met enige voorzichtigheid in het achterhoofd, is dat het gemiddeld verzuim in de Technische Groothandel weinig afwijkt van het landelijk gemiddelde. Ook is het verzuim in kalenderdagen in 2011 gedaald ten opzichte van 2010, van 4,3% naar 3,4%. De resultaten over 2012 laten weer een lichte stijging zien, naar 3,6%. Het gemiddeld aantal ziekmeldingen per medewerker is in 2011 gedaald van 1,2 naar 1,1 en stabiel gebleven in 2012. *Zie tabel 2 voor de basisresultaten van de verzuimbenchmark.* Naarmate de bedrijven groter worden, neemt ook de meldingsfrequentie en het verzuimpercentage toe; een trend die wij ook landelijk zien. Een ander verwacht resultaat is het hogere verzuim in magazijnen ten opzichte van kantoorfuncties. In 2013 is ook voor de tweede keer gevraagd naar gegevens over ongevallen en incidenten. Vergelijkingsmateriaal

met andere sectoren hebben we hier niet, en het aantal meldingen is te klein om echt geldende de uitspraken te kunnen doen. Maar met een slag om de arm kunnen we constateren dat naarmate bedrijven groter zijn er naar verhouding meer ongevallen en incidenten voorkomen. Ook lijken er in 2012 meer ongevallen te zijn geweest dan in 2011. Er is op vlak van verzuim en ongevallen dus zeker nog werk aan de winkel.

Meer zicht op verzuim

Al met al mooie resultaten, zowel qua deelname als gemiddeld verzuim. Maar het kan beter! Hoe meer bedrijven deelnemen aan de verzuimbenchmark, hoe betrouwbaarder het beeld van het verzuim in de branche is. Met meer jaarlijkse metingen en een hogere deelname worden trends in verzuim zichtbaar en zijn betere analyses mogelijk. Dan krijgen wij als branche ook een beter idee van de middelen en oplossingen waarin wij gericht kunnen investeren om een lager verzuim en het voorkomen van ongevallen te realiseren. Deelname aan de verzuimbenchmark is eenvoudig en anoniem. Alle gegevens worden vertrouwelijk behandeld en door een onafhankelijke partij gerapporteerd. Doe dus mee met de verzuimbenchmark en werk mee aan een gezonde en veilige branche.

Tabel 1: Deelname verzuimbenchmark 2012

	2010	2011	2012
Verzuim kalenderdagen			
aantal bedrijven	183	166	140
aantal medewerkers	8.415	8.219	4.864
Verzuim niet gewerkte uren			
aantal bedrijven	29	36	24
aantal medewerkers	1.883	991	1.082
Meldingsfrequentie			
aantal bedrijven	202	192	156
aantal medewerkers	11.044	10.044	7.235
Ongeval/incidenten			
aantal bedrijven	n.v.t.	209	165
aantal medewerkers	n.v.t.	9.743	6.935

Tabel 2: Basisresultaten verzuimbenchmark

	2010	2011	2012
Verzuim kalenderdagen	4,3%	3,4%	3,6%
aantal bedrijven	183	166	140
aantal medewerkers	8.415	8.219	4.864
Verzuim niet gewerkte uren	3,6%	3,8%	2,5%
aantal bedrijven	29	36	24
aantal medewerkers	1.883	991	1.082
Meldingsfrequentie	1,2	1,1	1,1

Conclusie en aanbevelingen: Arbo Technische Groothandel vanaf 2014

Een branche in beweging

De ambitie van het Arboprogramma was om binnen de Technische Groothandel bedrijven in beweging te brengen en ze te ondersteunen bij een actief beleid op het gebied van veilig en gezond werken. De belangrijkste conclusie die wij uit de voorgaande hoofdstukken kunnen trekken, is dat dat zeker is gelukt. Na vijf jaar Arboprogramma staat 'Arbo' stevig op de kaart. Welke inzichten levert dit nu op?

De agenda's van de Arbo-ambassadeurs zitten vol, het aantal RI&E-licenties is explosief gestegen. De Arbocatalogus is volop in ontwikkeling en een grote groep preventie-medewerkers heeft het opleidingscertificaat gekregen en is volop aan de slag. De eerste Preventiedag op 11 juni 2013 was met een opkomst van 70 enthousiaste 'Arbospecialisten' uit de branche een groot succes. Daarmee is de basis gelegd voor een zelfbewuste branche, die zelf de verantwoordelijkheid neemt voor veilig en gezond werken in alle aangesloten bedrijven.

Stevig fundament

Er staat inmiddels een stevig fundament onder het Arbobeleid in de branche. Er is een Branche-RI&E die door zeer veel brancheleden wordt toegepast. En er is een Arbocatalogus die bedrijven hulp biedt bij het voldoen aan de wettelijke voorschriften en waarin de branche met bindende afspraken laat zien dat zij ambitieus is wat betreft het beschermingsniveau van de medewerkers. Minstens zo belangrijk is dat er een netwerk aan het ontstaan is van Arbospecialisten die elkaar steeds beter weten te vinden voor het zoeken naar oplossingen en het delen van kennis. Al met een al een mooie infrastructuur die de sectorleden helpt om een goede invulling te geven aan preventie en veiligheid, zonder steeds het wiel opnieuw te hoeven uitvinden.

Positieve uitstraling

Vijf jaren Arboprogramma hebben dus praktische, direct bruikbare instrumenten opgeleverd waarmee bedrijven in de Technische Groothandel relatief eenvoudig kunnen voldoen aan de wet- en regelgeving op arbogebied. Met minder discussie met de Inspectie

SZW tot gevolg. Zo creëren wij niet alleen gezonde en prettige werkomstandigheden voor onze medewerkers. Wij creëren ook een positief imago, als een branche die werk maakt van goed en aantrekkelijk werkgeverschap.

Op eigen benen

Wij mogen dus spreken van een succesvol programma: er is veel bereikt in de afgelopen jaren. Tot nu toe echter, zijn de meeste hulpmiddelen binnen het Arboprogramma gemaakt met hulp van externe deskundigen. Die ondersteuning is van onschatbare waarde geweest en heeft zeker bijgedragen aan de positieve ontwikkeling die in de branche op gang is gebracht. Inmiddels staan wij ook steeds meer op eigen benen. Een mooie aanzet daartoe is het netwerk van goed opgeleide preventiemedewerkers en andere Arbospecialisten, die samen hun kennis en oplossingen voor branche-specifieke Arbovraagstukken delen. Mensen uit het veld werken ook mee aan de deelonderwerpen van de Arbocatalogus. Zo werken wij samen aan een belangrijke doelstelling voor de nabije toekomst: een branche die zelf een voortdurend proces van verbetering van arbeidsomstandigheden in stand houdt. En daarbij zo min mogelijk afhankelijk is van de energie van externe inhuur.

Een duwtje in de rug

Een mooi streven, maar de realiteit is ook dat alle successen van de afgelopen jaren nog niet op alle punten en bij alle bedrijven in de branche volledig zijn ingeburgerd. Zo maakt een aanzienlijk deel van de sector nog geen gebruik van de Branche-RI&E. En nog niet alle bedrijven hebben, ondanks een aanbod, gebruik gemaakt van een bezoek van de Arbo-ambassadeur. Dat kan natuurlijk niet nodig zijn, sommige bedrijven

zullen eigen oplossingen hebben gevonden. Maar andere bedrijven hebben zeker nog aandacht nodig. Er is al met al een positieve beweging in gang gezet, maar wij zijn nog niet op volle snelheid. De energie van het (extern ingehuurde) team achter het Arboprogramma is op dit moment nog van groot belang om de beweging ook gaande te houden. Temeer daar wij moeten constateren dat onder het juk van de huidige economische situatie 'Arbo' helaas toch ook vaak moet concurreren met andere aspecten van bedrijfsvoering. Wij hebben in de afgelopen jaren gemerkt dat Arbospecialisten toch ook weer verdwijnen uit bedrijven, of door de dagelijkse beslommingen de Arboportefeuille hebben moeten loslaten. Begrijpelijke ontwikkelingen in de huidige omstandigheden. Maar het risico bestaat dat het noodzakelijke onderhoud van het Arbobeleid op een laag pitje raakt. De aandacht kan verslappen, en de ingezette positieve beweging kan vertragen. Met alle schadelijke gevolgen op de lange termijn van dien. Een duwtje in de rug blijft dus nodig!

Blijvende aandacht

Die blijvende aandacht en ondersteuning is ook nodig omdat de branche vergrijsst, zo blijkt uit de Arbeidsmarktmonitor Technische Groothandel 2013 . En met de verschuiving van de pensioengrens werken veel mensen langer door. Uitgaande van economisch herstel hebben wij in de nabije toekomst iedere medewerker hard nodig. Wij moeten er dus met z'n allen voor zorgen dat de medewerkers in de Technische Groothandel in veilige en gezonde omstandigheden hun werk kunnen doen. En dat kunnen blijven doen, ook in de komende jaren. Daarom is het dubbel zaak ervoor te waken dat hetgeen wij in de afgelopen jaren hebben opgebouwd onder druk van de dagelijkse beslommingen weer afbrokkelt. Om deze metafoor door te trekken: het Arbohuis dat wij de afgelopen jaren hebben opgetrokken staat op een stevig fundament. Maar het is nog niet helemaal af. En eigenlijk is het nooit af: onderhoud in de vorm van een lik verf hier, of het vervangen van een leiding daar is en blijft nodig. Arbo is en blijft daarom een vast agendapunt van elke onderneming in de Technische Groothandel!

De Arbocommissie Technische Groothandel doet daarom ter afsluiting een aantal aanbevelingen:

Dagelijks onderhoud

In de eerste plaats zijn er onderdelen van het Arboprogramma die dagelijks onderhoud nodig hebben. De Branche-RI&E en de Arbocatalogus moeten continu up to date worden gehouden. Wet- en regelgeving verandert immers met enige regelmaat. En actuele ontwikkelingen in techniek en wetenschap maken betere oplossingen mogelijk, die wij via deze kanalen delen met de sector.

Vraagbaak en wegwijzer

De Arbohelpdesk is en blijft een broodnodige voorziening. De helpdesk vormt een eenvoudige en laagdrempelige vraagbaak voor onze leden: vragen over 'Arbo' komen snel op de juiste plek terecht. De helpdesk speelt eveneens een faciliterende rol voor de Arbospecialisten uit de sector, met het leggen van contacten en het organiseren van netwerkcontingen. Ook de website en wellicht een community op een site als

LinkedIn kunnen hieraan bijdragen. Dergelijke sites vragen om beheer en monitoring door de helpdesk. Tenslotte organiseert de Arbohelpdesk ook de Opleiding Preventie-medewerker en daaraan verbonden Preventiedagen Technische Groothandel, waar de Arbospecialisten uit de sector hun kennis onderhouden en met elkaar kunnen delen.

Aan de bel trekken

Bovenstaande voorzieningen en instrumenten ondersteunen die bedrijven in de sector die actief op zoek naar hulp bij het voeren van goed Arbobeleid. Bedrijven die dat niet doen, worden ook niet bereikt. Ze weten soms de weg niet, hebben geen idee van de instrumenten en kant en klare oplossingen die al bedacht zijn voor hun specifieke situatie. Voor deze bedrijven is het nodig dat er af en toe van buitenaf aan de bel wordt getrokken. Een rol die de Arbo-ambassadeurs in de afgelopen jaren met verve hebben vervuld. Een rol ook die meestal bijzonder op prijs werd gesteld. De Arbo-ambassadeurs houden de vinger aan de pols en schudden indien nodig de boel even op. Samen met de preventiemedewerkers voorkomen ze dat de aandacht voor veilig en gezond werken in de sector verslapt.

Nieuwe stappen

Dagelijks onderhoud en af en toe even wakker schudden zijn één ding. Een ander belangrijk item zijn thema's waarop in de afgelopen jaren nog geen actie is ondernomen. Denk bijvoorbeeld aan psychosociale arbeidsbelasting - 'werkdruk' in normaal Nederlands. Dit thema wordt steeds belangrijker in de sector: uitval ten gevolge van psychische klachten neemt toe en veel bedrijven weten zich hier weinig raad mee. Het is één van de nieuwe stappen waarop wij actie moeten ondernemen. Het is zaak dat de sociale partners in de Technische Groothandel voortdurend monitoren welke Arbo-onderwerpen er spelen in de sector. Welke vragen er leven en welke oplossingen wij daar tegenover kunnen stellen?

Goed werken in de Technische Groothandel

Wij hebben de afgelopen jaren gezien dat 'Arbo' leeft in de sector. Er is een brede interesse en getoonde wil om zich in te zetten voor gezond en veilig werken. Maar binnen de sector zijn er veel bedrijven waarbij er beperkte mankracht is om dit onderwerp de aandacht te blijven geven die het verdient. Een goed Arbobeleid opzetten kan daarom als een zware last worden ervaren. De steun die wij deze bedrijven hebben geboden en kunnen blijven bieden helpt om deze last aanzienlijk te verlichten. Veel bedrijven voelen zich gesterkt door alle ontwikkelingen die het Arboprogramma in gang heeft gezet. Ze hebben met veel inspiratie 'Arbo' blijvend op de kaart gezet en zijn daarmee heuse vaandel dragers geworden binnen de sector. Als Arbocommissie Technische Groothandel spreken wij de hoop uit dat deze energie levend blijft en de Technische Groothandel alom bekend blijft als sector waar er professioneel gewerkt wordt aan veilige en gezonde arbeidsomstandigheden. Een sector waar het goed werken is.

Colofon

Deze publicatie is geschreven in opdracht van de Arbocommissie Technische Groothandel en is tot stand gekomen op basis van de ervaringen met Arboprogramma Technische Groothandel zoals sinds 2008 is gevoerd.

Eindredactie en productie

Ravestein & Zwart, Nijmegen

Ontwerp en lay-out

mw:ontwerp, Nijmegen

Fotografie

Hans Koreman, Leiden